

Posamezne številke:
Navadne Din 1,-
ob nedeljah Din 1.50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri s
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 12.50, za ino-
scenstvo D 20.50, dostavljen na dom
D 14,-, na izkaznice D 12.50.
Inzerati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poslilina plačana v gotovini.

Knjižnica liceja

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1,-
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, priljublj. doma. Tele-
fon št. 24. — Št. št. poštomatkovni
važon št. 11.757.

Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: V.

Maribor, sreda 16. januarja 1924.

Številka: 13.

Politika laži in omamě.

Maribor, 15. januarja.

Če se večkrat bavimo z Radićem, ni temu krivo to, ker polagamo veliko važnost na njegove akcije, temveč imamo pri tem posebno tendenco. Največja ovira državne konsolidacije je negativizem, ki pušča v nemar življenske interese naroda in države. Treba je, da ne prestanto opozarjamo na pozitivno stran političnega dela. Tudi če nismo zadovoljni, tudi če uspehi ne poplačajo dela in truda, nikdar ne kaže odstopiti od načela, da se je treba za našo stvar boriti. V boju pa moramo dobro prevdari-
ti taktične in strategične momente; mo-
ramo promatrati stvar hladno in objek-
tivno ter v naprej preračunati izid, v
kolikor je to mogoče. V Radiću in v ta-
kozvani hrvatski politiki, s katero se
veže tudi politika slovenskih klerikal-
cev, vidimo eklatanten tip negativizma.
To je borba tjavenda, brez sigurne
taktike, brez pravega cilja, borba, ki
se nič ne ozira, kakšne pozicije je za-
vzel nasprotnik. Zadnja leta so menda
dokazala jasno vsak dvom, da je takti-
ka Radićeve stranke popolnoma zgreše-
na in da ne bo prinesla hrvatskim inter-
esom nobenih koristi. Radić je dal že
nešteto izjav, a vsaka njegova izjava je
v protislovju z drugo. Nikjer nobene
programatične jasnosti, nikjer jasne li-
nije. Če se zasebno razgovarjamo s Hr-
vat, ki imajo vpogled v politično živ-
ljenje in ki zagovarjajo močno ideolo-
gijo Hrvatskega bloka, nas prepričuje-
jo, da v stvari ne gre za nič drugega
kakor za ohranitev prejšnje hrvatske
samouprave, da pa je tudi Radić za
skupno državo in za monarhijo. Pri
tem nas opozarjajo na nekatere Radi-
ćeve izjave v tem smislu, da si jim mi
postrzežno z izjavami, ki govore baš
nasprotno. »Obzora« se v svojih nvodni-
kih neoprostano trudi dokazati, da so
Hrvatje za državo in da je mogoč po-
sitiven sporazum, če se le izvede revizi-
ja ustave.

Radić je te dni objavil v »Slobodnem
domu« izjavo, ki ž njo zatrjuje, da bi bil
takom enega meseca dosežen sporazum,
če bi se g. Davidović pogajal ž njim.
Ob istem času pa je dal dopisniku mi-
lanskega »Secol« interview, kjer grozi
z revolucijo in pravi, da mu gre za usta-
novitev nevtralne hrvatske republike, ki
bo Italiji boljši сосед nego jugoslovani-
ska država!

Poznamo Radićevo dobrikanje onim
našim politikom, ki čutijo vso pezo hr-
vatskega negativizma in iščejo »modus
vivendi«, postavljajoč državni interes
nad vse drugo. Poznamo optimiste, ki
ne morejo verjeti, da bi Radić hotel
izigrati najvišalnejše državne interese.
Toda prav tako poznamo Radićevo delo-
vanje med vojno in po preobratu; ve-
mo, da ga je zaradi protidržavnega ro-
varjenja vtaknila v ječo ona vlada, v ka-
teri je sedel na pr. g. Trumbić. Pozna-
mo njegove zveze z Madžari in Italija-
ni, spominjamo se vsebine njegovih me-
morandumov, nismo pozabili, kaj je
govoril na zborovanjih po svoji zmagi
18. marca 1923. Res je, da je podpisal
Markov protokol, toda z enako neiskre-
nostjo, kot sta ga podpisala gg. Gjuri-
čić in Janjić. Vse je bilo samo izgrava-
nje, slepomišljenje, vse samo hinavstvo
in zahrbtnost.

Če danes Radić izjavlja, da bi bil za
sporazum z Davidovićem, obenem pa v
»Secol« grozi z revolucijo in proglaš-
ja za svoj cilj samostojno hrvatsko državo,
kako bi pač bilo mogoče, da bi ga
mogli politiki Davidovićevega kova
vzeti resno? Kako bi bilo mogoče, da bi
se kateri odgovoren srbski politik eks-

Sestanek Pašić—Mussolini?

Mussolini se hoče pred fašisti postaviti.

Beograd, 15. januarja. Sestanek
med Pašićem in Mussolinijem v svrhu
podpisa reškega sporazuma se vrši, ka-
kor doznava Vaš poročevalec, koncem
januarja v Benetkah. Če pa g. Pašić iz
kakršnegakoli vzroka v tem času ne bi
mogel zapustiti Beograda, bo sporazum
podpisan v Rimu, kamor bo v ta namen

odpotoval minister zunanjih zadev dr.
Ninčić. V Rimu se bo namreč vršila dne
28. januarja velika fašistovska slav-
nost, na kateri bo Mussolini govoril o
političnem položaju in bi o tej priliki
tudi rad poročal o uspehu v reškem v-
prašanju ter predložil gotova dejstva
— podpisano pogodbo.

Italijanska zadovoljnost z reškim sporazumom.

Rim, 15. januarja. V vladi blizu sto-
ječih krogih je opazati veliko za-
dovoljstvo s sporazumom, doseženim
med Italijo in Jugoslavijo. Grof Sforza,
ki je kot takratni zunanji minister prvi
začel reševati reško vprašanje, je po-
dal poročevalcem turinskih listov slede-
čo izjavo: kdor pozna vse težkoče, s
katerimi se je bilo treba boriti pri
reševanju tega vprašanja, zna pravilno
ceniti dosežene uspehe. Že Giolitti je

skušal pri Aix de Denisu kolikor mogo-
če razčistiti reško vprašanje. Izjavil je
nadalje, da se je Italija že od vsega za-
četka zavedala, da ji bo mogoče igrati
vlogo velesile samo takrat, če bo v naj-
ožjih odnosajih z nasledstvenimi drža-
vami na teritoriju Avstroogrske. Pov-
daril je h koncu tudi velike zasluge
češkoslovaškega zunanjega ministra dr.
Beneša, katere si je v tej zadevi pridobi-
l za zaveznike.

Kaj vse dobimo za priznanje Reke Italiji?

Rim, 15. jan. Z ozirom na vesti o
doseženem sporazumu z Jugoslavijo se
v oficijelnih krogih posebno naglaš-
ja, da vlada med Rimom in Beogradom ugod-
na atmosfera, ki omogoča uspešno na-
daljno konsolidacijo medsebojnih odno-
sajev med obema državama.

Beograd, 15. januarja. Glede spo-
razuma v reškem vprašanju doznava
Vaš poročevalec, da v smislu te pogodbe
Jugoslavija ne dobi samo Delte, Baro-
ša in Bankina, ki ji pripadajo itak že
po rapalski pogodbi, temveč tudi vse

hrvaške kraje in občine severno od
Reke, nadalje več otokov ob dalmatin-
ski obali in primerno korekturo mej v
Sloveniji. Odstop večjega dela reškega
pristanišča v najem Jugoslaviji za dobo
50 let naj znači priznanje za odstop Re-
ke Italiji. Priprave za definitivno izro-
čitev Reke Italiji so v polnem teknu. V
pristanišču bo Italija na svoj račun
vzpostavila vse naprave, ki so bile po-
škodovane za časa D'Annunzijeve stra-
hovlade ter izročila pristanišče Jugo-
slaviji v popolnem redu.

Strašna požara v Splitu in Osijeku.

Split, 15. jan. Danes ponoči ob enih
je izbruhnil požar v poslopju Leonove
tiskarne, se razširil tudi na poslopje
hrvatsko-katoliške zveze in odtod na
kompleks poslopij, med katerimi je tudi
uredništvo in uprava lista »Jadrana«. —
Katedrala je bila resno ogrožena in so
jo rešili z ogromnim naporom. O vzro-
ku požara se širijo uprav fantastične
govorice.

Osijek, 15. januarja. Včeraj pono-
či je izgorela tovarna žičnih pletenin.
Požar je izbruhnil v strojnem oddelku
in se je razširil z nenavadno hitrostjo.
Ko je dospela na lice mesta požarna
bramba, je bilo izven mesta ležeče po-
slopje popolnoma v plamenih. Cela to-
varna je postala žrtev požara.

PRAVOSLAVNO NOVO LETO.

Beograd, 15. januarja. O priliki
pravoslavnega noveletnega praznika je

sprejel dvorní maršalat med drugimi
tudi brzojavno čestitko holandske kra-
ljice.

poniral s človekom, ki ga hoče le izigra-
ti in pobiti? Če je tako, kako se more
»Obzora« trditi, da je Radić za sporazum
na podlagi skupne države in da je vse
drugo le taktika za doseg federalistične
ureditve? Kdo naj verjame? Kje je kri-
terij, da presodimo, kaj Radić hoče? Iz
njegovih konfučnih izjav zija vsa ne-
stanovitost in anemičnost hrvatske po-
litike. Danes se je državna misel že
toliko utrdila, da ji tako zmeden na-
sprotnik ne bo mogel do živoga. Država
ima tedaj le toliko škode, kolikor je
imajo Hrvati sami.

Politika laži in omamě — to je Radi-
ćeva politika. Njegovi upi v interven-
cijo tujih držav so taka laž. Njegova
nadeja, da bo angleška delavska vlada
rešila hrvatske zadeve, je navadna oma-
ma. Treba je čitati, kaj Radić govoriči
po Londonu, da spoznamo vso konfu-
znost tega iluzionista! Ali resni Hrvati
to vidijo ali ne? Ali se nekdanji Masa-
rykovi učenci (Lorković i. dr.) res stri-
njajo z zmedenimi političnimi načeli te
klepetave kreature?

Morda bi bil Radić duhovno najso-
rodnejši don Quijotu, bojevniku za ide-
ale in mučencu iluzionizma. Toda don

Quijote je bil vsaj dosleden, pri Radiću
pa zaman iščeš idejno hrbenico. In če
bi tudi bil don Quijote; ali naj bo »vi-
tez žalostne postave« voditelj hrvatskih
mas v borbi, kjer doseže uspeh le oni,
ki boljše spozna politično in ekonomsko
realnost?

Pogodba med Beogradom in Rimom
je nepričakovano močan sunek v Radi-
ćev veterini mlin. Mac Donald ni dal v
svojem programu niti najmanjših upov
onim, ki hočejo kakor Radić vprizarjati
revolucije in rušiti to, kar je že usta-
ljenega in s čemer bi padla mirovna
stavba. Boljinbolj bo v Evropi prevla-
doval nazor, da je treba podpirati kon-
solidacijo obstoječega stanja in razoro-
ževati tako armado kakor duhove. Ra-
dić pa se v svojem glupem iluzionizmu
oborožuje.

Ako Hrvati tako razumevajo državo,
ni čuda, če v nji izgublajo tla.

SEJE OŽJEGA ODBORA MARI-
BORSKE OBLASTNE ORGANIZACI-
JE JDS se vrše redno vsak prvi četrtek
v mesecu ob 17. uri pop.

GLAS RIMSKE »TRIBUNE« O REŠ- KEM SPORAZUMU.

Rim, 14. januarja. »Tribuna« demen-
tira pretirane vesti inozemskih listov o
reški pogodbi, katere podrobnosti so še
zavite v temo. Zlasti povdarja neresnič-
nost vesti, da je Reka oddana za 50 let
v najem. Kar se tiče zveze med Italijo
in Jugoslavijo, je znano zgolj to, da se
pripravlja nekaka pogodba o nevtralno-
sti za slučaj, da bi katera tretja država
napadla eno ali drugo državo. Alijansa
med Italijo in Jugoslavijo ni in ne bo,
gre le za sporazum in za vzpostavitev
dobrih sosednih odnosajev.

DEMISIJA GENERALA PEŠIĆA OD- KLONJENA.

Beograd, 15. januarja. G. Pašić je
ponovno odklonil komisijo generala
Pešića in mu dal polno zadoščenje. S
tem je hotel preložiti rekonstrukcijo
vlade, ker je gotovo, da bi ostavki voj-
nega ministra sledile nadaljne ostavke.

PRED VELIKO PROMETNO STAV- KO V ANGLIJI.

London, 14. januarja. »Daily He-
rald« poroča, da se v Angliji pripravlja
velika prometna stavka. 59.000 članov
Zveze vlakovodij in kurjačev bo v ne-
deljo o polnoči ustavilo delo, če ne bo
njih položaj še pred nedeljo izboljšani.
Generalna zveza strokovnih organizacij
je že prevzela posredovanje in stopila v
pogajanja.

Pred podpisom italijansko-ruske po- godbe.

Rim, 14. januarja. Kakor se izve,
bo italijansko-ruska pogodba še tokom
tega tedna podpisana.

Čuden predsednik vlade.

Speyer, 14. januarja. Predsedni-
štvo začasne vlade poreske republike
je po umorjenem Heinzu prevzel 33letni
»major« Kuhn iz Speyerja. Nemški li-
sti pravijo, da je bil novi predsednik
zaradi špijonaže in poverbe od nem-
ških oblasti obojen in zaprt.

BORZA.

Curth, 15. januarja. (Izv.) Sklepani
tečaj. Pariz 25.80, Beograd 6.50, London
24.59, Praga 16.83, Milan 25.62, Newyork
578.25, Dunaj 0.008125, žig. krona 0.008125,

Zagreb, 15. jan. Pariz 3.825—3.875,
Švica 15.205—15.305, London 371.50—374.50
Dunaj 0.1225—0.1245 Praga 2.55—2.58, Mi-
lan 3.865—3.895, Newyork 87.25—88.25.

Politične vesti.

* Koroški Slovenci in občinske volitve.
Na koroškem se bodo vršile menda febr.,
ali marca občinske volitve. Slovenci so
se že začeli pripravljati in bo politično
društvo v kratkem sklicalo sestanek za-
upnikov.

* Proti vzpostavitvi odnosajev z Ru-
sijo. Bivši predsednik Gosudarstven-
due, Mihajlo Rodzianko je objavil v
beograjski »Samoupravi« obširen čla-
nek, v katerem nastopa proti namerava-
ni vzpostavitvi odnosajev s sovjetsko
Rusijo. Med drugim piše: Bratje Slova-
ni! Rusija je bila vedno pripravljena, da
Vas podpira v vašem boju za osvobodit-
ev izpod tujega jarma. Nikdar ni štedi-
la svoje krvi, nikdar ni varčevala s svo-
jimi sredstvi, kadar je šlo za usodo
bratskih narodov. A danes, ko je velika
Rusija v borbi za slovanstvo oslabela,
ko ječi pod boljševiškim jarmom, ki ga
kuje in podaljšuje stokleta Nemčija,
danes, v tem času ji Vi nečete prožiti
v pomoč svoje roke, temveč hočete celo
priznati sovjetsko vlado? S tem svojim
činom boste, morda nevede, odrinili za-
jedno od naše velike znake narod. Pod-

pirali boste s tem samo skrivne načrte Nemčije. Boljševizem ni več. V sami sovjetski vladi je začelo pokati in njeni dnevi so šteti. Ruski narod, seljaki in delavci so začeli uvidevati prevaro in boljševiki čutijo, kako se jim vedno bolj izviija iz rok vsa njihova prvotna moč in oblast. Amerika je žrtvovala ogromne svote, da bi natančno proučila rusko stanje. In ona je pred kratkim kategorično odbila vsako misel za kakšno pogajanja in priznanje sovjetske vlade. Ali je mar sedaj napočil trenutek za sklepanje sporazuma med slovanskimi narodi in sovjetsko vlado, ko tega ni storila niti Amerika? Jaz globoko verujem v prepoved in novo vstajenje Rusije in čas njenega osvobodjenja ni več daleč. Rusija se bo zopet dvignila, postala velika in močna in mogočna, kot je bila nekoč. Ne bo pozabila zgodovinskih lekcij in bo črpala nauke iz preteklosti, ne bo pa tudi pozabila, kdo je njen pravi prijatelj in kdo njen pravi ali odkrit sovražnik.

* **Macdonald in Radič.** Največji Radičev up je bil voditelj angleške delavske stranke Macdonald. Radič ga je nešteto krat moledoval, da mu dovoli sestanek, toda angleški socialistični voditelj ga ni niti hotel sprejeti. Šele na posredovanje znanega bolgarofila Buxtona je Macdonald odgovoril Radiču pismeno. Odgovor je porazen za voditelja mirotnorne i čovječanske republike. Bedoči angleški ministrski predsednik pravi, da ga Radičevo bivanje v Londonu deplesira in da mora zahtevati v jugoslovanskem parlamentu to, kar išče v Londonu. — Pod vtisom tega odgovora je Radič zapisal besede, ki smo jih objavili v večerajšnji številki, s katerimi je priznal, da se Anglija ne bo mogla poribigati za Hrvate, ker ima svojih skrbi dovolj. — Pa to je vedel vsak razumen človek že pred Radičevim odhodom v London! Čemu potem toliko stroškov, ko vendar angleška valuta stoji zelo visoko?!

* **Poljski fašisti pripravljajo državni prevrat.** Poljski listi poročajo, da je bilo tekmo sobote in nedelje aretiranih 14 članov neke tajne fašistovske organizacije v Varšavi. Med aretiranci je več generalov in drugih odličnih osebnosti. Fašisti so baje nameravali izvesti v kratkem desničarski puč in vzpostaviti na Poljskem monarhijo.

* **Program nove grške vlade.** Na prvi seji ministrskega sveta po zmagi nove vlade je novi ministrski predsednik Venizelos razvil svoj program. On vidi edini izhod iz sedanjega položaja, v katerem je zabredla Grčija povodot kontrainvolucije, v popolnoma svobodnem plebiscitu. V novi vladi vidi garancijo za to, da bo ta plebiscit res izraz ljudske volje in narodovih želj. Zlasti je naglašal potrebo temeljite reorganizacije državne uprave, katera se mora osloboditi vsakega upliva s strani nepoklicanih činitelev. V državno gospodarstvo se mora nvesti sistem štedenja. Končno je izjavil, da on samo začasno osebno sodeluje v vladi in da se bo v primernem trenutku zopet umaknil. Javnost je njegove izjave navdušeno sprejela in ji jih vseskozi odobrava. Listi pišejo, da je današnja »velika« vlada tako sestavljena, da je ona edino zmožna, da napravi v Grčiji zopet red in mir.

* **Pred Trockijevim diktaturom v Rusiji.** Po Trockijevem odhodu na dopust je dosegla kriza sovjetske vlade svoj vrhunec. Vsa rdeča vojska in mornarica je prešla na Trockijev stran ter ga podpira v njegovem boju z glavnim odborom komunistične stranke. Lenin, ko je zdravstveno stanje se je v zadnjem času glasom časopisnih vesti nekoliko izboljšalo, je skušal posredovati in je hotel zopet sam aktivno poseči v sovjetsko politiko; toda komunistični glavni odbor je njegovo posredovanje zavrnil ter ga porinil popolnoma v ozadje. Politični krogi so prepričani, da bo Trockij v kratkem postal diktator sovjetske Rusije.

Dnevna kronika.

POŠTNA ZVEZA V SLOV. GORICE.

Konečno se je posrečila pogodba med avtodružbo pri Sv. Lenartu in ministrstvom pošte tako, da prevaža od zdaj naprej ta družba vso pošto za vse poštne urade, ki leže ob progi Maribor - Sv. Lenart in ki dobivajo pošto od teh uradov dnevno izvenmisi nedelje. Zato vozi omnibus zopet dnevno, tudi na praznike, le po nedeljah ne.

Vrše se celo priprave zato, da bi vozil voz zjutraj takoj nazaj iz Maribora in šel po obedu zopet v Maribor, da bi se na ta način omogočilo tudi potovanje iz Maribora. Zaenkrat je občinstvo veselo, da je vsaj prišlo do gori navedene pogodbe.

Zanimivo je, kako je hotela nemška tverka Linninger uničiti to avtozvezo, katera je v slovenskih rokah. Dokler je dražnja stalno naraščala in je bila vsaka kalkulacija skoro nemogoča, se po polnoma nič ni brigala za vozno pošto. Sedaj pa je čutila naenkrat potrebo umešavati se v to zadevo. Sin lastnice tverke se je celo pobahal, da bo izdražbal vožnjo, če treba zastoni, samo da bo on vozil.

Svoj dobiček bi že našel potem, ko bi morala avtodružba prenehati in bi bil sam gospodar. Na tihem mu je pri tem pomagala tverka Bernhard.

Značilno za predrznost naših Nemcev.

—□—

— Iz poštne službe. Na lasno prošnjo je bil upokojen nadpoštar Fran Žebelj v Gornjem Gradu.

— Konec prvega polletja na vseh šolah v Sloveniji bo po odredbi Višjega šolskega sveta dne 31. januarja tl. ob 12. uri, začetek drugega polletja dne 4. februarja tl.

— **Kandidatje za cenilno dohodninsko komisijo za okraje Ptuj, Ormož in Rogatec.** Na inicijativo trgovskega gremija v Ormožu se je vršil dne 9. januarja v Ptuju sestanek obrtnih zadrug, trgovskih gremijev in obrtnih društev iz ptujškega političnega okraja, na katerem so bili določeni kot kandidatje za cenilno dohodninsko komisijo sledeči gg.: za sodni okraj Ormož Jakob Zadravec, posestnik paromlina v Središču, za sodni okraj Ptuj Davorin Tombah, trgovec in posestnik v Sv. Vidu pri Ptuju. Namestnika za sodni okraj Rogatec Alojzij Preac, trgovec v Rogatcu in Vinko Simonič, za okraj Ptuj.

— **Brezplačno lečenje novinarjev v državnih kopališčih.** Ministrstvo za narodno zdravje je izdalo vsem državnim kopališčem odlog, glasom katerega imajo redni člani Jugoslovenskega novinarskega združenja pravico do brezplačnega lečenja v državnih kopališčih.

— **Darovi za slepe.** Darovali so: Gosp. I. Traun, Ptujška gora 25 D, g. Fr. Košir, župnik na Ježici 100 D, g. Alojzij Musi, katehet, Bizeljsko 75 D, Čevljarska zadruga Tržič 100 D, g. Fr. Pikel, Sv. Pavel 50 D, g. Aleš Hudovernik, notar Ljubljana 50 D, g. Kaz. Rupnik, Kašica 25 D, g. Fr. Ogrizek 10 D, ga. Minka Požanet, Jesenice 50 D, županstvo Jesenice 20 D, g. Ad. Lozant, Ljubljana 100 D, g. Martinovič, Hotel Union, Celje 200 D, g. Šoštar Pavel 25 D, Fridl. Sevnici 25 D, g. dr. V. Gregorič, Novo mesto 50 D, g. Jakob Teržan, Ljubljana 5 D, g. M. Štular, Sv. Vid nad Ljubljano, 10 D, Neimenovani Ljubljana 10 D, Pevski odsek »Svoboda«, Maribor 250 D, g. Anica Kunaver, Žirovnica 25 D, g. J. T. pri Ptuju 500 D, ga. J. Drahovzal 10 D, Šolsko vodstvo v Zalogu pri Komenti 40.25 D, g. F. K. Skala 354.50 D, gl. podpor. Edo Delak 25 D, ga. Marija Prevz v Kranju 100 D.

— **Zanimajte se!** — Ponovno prosimo, da naj vsakdo sega po naših koledarjih, ki so tako urejeni, da nadomestujejo in da še prekašajo vsako beležnico, ker imajo celoletni dnevnik, lepo urejen, poleg tega zvezek praznega papirja za daljše beležke, kakor tudi vozni red. — En izvod stane samo 20 Din. Dobi se v vseh knjigarnah ter trgovinah s papirjem, v trafikah invalidov in vdov, kakor tudi v pisarni založništva »Podpornega društva slepih Ljubljana«, Wolfova ul. 12. — Pomagajte, pomoč nujna! Čisti dobiček smo namenili zgradbi:

»Doma odraslih slepih«. — Najlepša hvala vsem, ki so nam bednim slepim pripravili srečno in veselo Novo leto 1924 s tem, da so se nas v tem času spomnili s svojimi plemenitimi darovi in prosimo jih, da nas tudi nadalje ne zabijo. Odbor »Podpor. društva slepih Ljubljana, Wolfova ul. 12.

— **Jovo Čaruga — radikal.** Hrvatski listi se že par dni prerekajo, kateri politični stranki je pripadal glasoviti razbojnik Jovo Čaruga, katerega so nedavno ujeli. Radikalci so ga po vsej sili hoteli naprtiti demokratom, toda sam Čaruga je prekrizal njihove račune in izpovedal v preiskavi, da je bil pristaš radikalne stranke in se je pri svojih pohodih celo večkrat posluževal svoje članske izkaznice s Pašičevo sliko, da je lažje dosegel svoj cilj. V zaslišanju je namreč izjavil, da je ropal le naše narodne sovražnike, Švabe in Madžare ter žide. Podpolkovnik Štefanović ga je med drugim tudi vprašal, zakaj potem ni oropal tudi nekega apotekarja v Andrijevcih. »Pa naj ga vrag vzame,« je izjavil Čaruga. »On je predsednik radikalne organizacije in mi je dal člansko izkaznico, ki mi je čisto dobro služila.« Hudo pa je zameril esejškemu veliku županu Bežiču, ker ga kot svojega strankarskega pristaša ni osvobodil, kakor se je to zgodilo v znanem celjskem porotnem slučaju. Pa mu je celo pisal, da ne bo več ropal, ako mu izposluje pomiloščenje. Končno pa je vseeno. Ropa tu ali tam. Razlika je le v metodi. Radikalci smo vsi, si je mislil Čaruga.

— **Cerkveno vprašanje v naši državi** je po dolgem času vendarle tako daleč urejeno, da so vse pokrajine, ki so v obmejnih krajih spadale pod inozemske cerkvene oblasti, priključene domačim cerkvenim oblastem. Te dni je bil sporazumno z vlado imenovan djakovski škof Aksamović za administratorja onega dela pečujske škofije, ki se nahaja na našem ozemlju, grško-katoliški škof dr. Njarady pa za administratorja vseh grško-katoliških področij naše kraljevine, ki so doslej spadala pod jurisdikcijo inozemskih ordinarijatov.

— **Frankovski »Pravaš« v Zagrebu** nastavljen. »Riječ« doznava, da je kr. redarstveno poverništvo v Zagrebu ustavilo nadaljno izhajanje »Pravaša«, organa frankovcev, ker stalno podpihuje mržnjo med plemeni našega naroda.

— **Svetovno telefonsko omrežje** namerava zgraditi glasom poročil ameriških listov neka ameriška finančna skupina. Telefonsko omrežje bi obsegalo vso zemeljsko oblo.

— **Aretacija tajnika vojvodinske Orjuna.** Novosadsko državno pravništvo je odredilo aretacijo tajnika vojvodinske Orjuna in urednika »Vidovdana«, g. Dobroslava Jevdjevića, ker je na nekem shodu pozval seljake na oboroženi odpor proti dananašnjemu režimu ter se s tem pregrešil zoper 1. čl. zakona o zaščiti države.

— **Naseljevanje naših optantov iz Madžarske.** Iz Madžarske prihajajo v zadnjem času številni Jugoslovani, ki so optirali za našo državo in se morajo v smislu tozadevnih določb izseliti iz Madžarske. Krog 600 družin bo nastanjenih v okolici Horgoša, druga skupina 40 družin pa v okolici Velikega Bečkereka. Naši optanti prihajajo iz vseh strani. Kedaj neki se bodo začeli iz naših krajev izseljevati številni Nemci in nemorčki, ki so optirali za Nemško Avstrijo, a še danes zavzemajo pri nas razna uplivna mesta in zasedajo po mestih najlepša stanovanja?

— **Tujski promet v Beogradu.** Glasom uradnih podatkov je petovalo skozi Beograd minulo leto 44.556 tujcev, v Beogradu pa jih je bivalo več ali manj dni skupno 20.306.

— **Zalostna 10letnica gledališča v Skopju.** Narodno gledališče v Skopju je pripravljalo za dne 9. januarja slavnostno predstavo v priložnost 10letnice svojega delovanja. Tik pred začetkom predstave pa se je zrušil pod težo snega eden glavnih stebrov v dvorani in je obstojala nevarnost, da se podre tudi strop. Predstava je morala radi te nesreče izostati. Tako je sedaj Skopje brez gledališča, ker novo poslopje, ki so ga začeli graditi lansko leto, še ni pod streho.

— **Divje svinje v Bosni.** V Bosni je bilo glasom poročil tamošnjih listov v zadnjih dneh ubitih nad 50 divjih svinj, ki so se v velikem številu pojavile letošnjo zimo v tamošnjih krajih. Prebivalstvo jih pridno zatira. Huda zima in debel sneg primerno olajšujeta sicer naporen lov.

Kultura in umetnost

x **Humperdinck - Janko in Metka.** Bajna opera v treh slikah. Gledališka uprava je imela prav srečno roko z izbiri te svetovnoznane popularne opere. Zraven otroško-ljubecznivega in humorja polnega dejanja je pač največ pripogla k slovesu tega umotvora njena vseskozi zanimiva in prikupljiva glasba. Tudi na našem odru smo v soboto doživeli prav lepo uspešno predstavo, ki jo lahko prištejemo k najboljšim prireditvam letošnje sezone. G. operni ravnatelj Mitrovič se ni ustrašil velikega dela, ki ga zahteva že samo študiranje izredno težkega orkestralnega parta, in kakor vselej, je tudi topot rešil svojo nalogo z velikim uspehom. Dokazala je to že overtura, ki so jo odigrali prav temperamentno in ki je izzvala navdušeno odobravanje. To zadovoljivo razpoloženje občinstva je ostalo do konca predstave; očitno je bilo videti, da se trudijo vsi sodelujoči z veliko vnamo, podati kar najboljšo. Janko (ga. Mitrovičeva) je bil prav srčan, dovtipen, pa tudi poreden dečko. Izborna kreacija, Metka (gdč. Vladimirova) je bila brhka in živahna deklita; kontrasta obeh vlog sta bila dokaj jasno izražena ter sta se v skupnem nastopanju tudi srečno izpopolnjevale tako v igralskem kakor v pevskem oziru. Prijetno nas je pa topot presenetil g. Govorov kot metlar. V maski dober, je bil tudi v igri docela v skladu z vlogo podeželskega rokodejca. Njegov sicer še krhek glas pa v tem slučaju nikakor ni bil v nasprotju z značilnostjo omenjene vloge. Gdč. Petkova, kot metlarjeva žena, spretno kreira vasko ženo in v tem slučaju še sitno mater. V igralskem oziru prav dobra, zadostovala je tudi v pevskem oziru. Coprnico (gdč. Kogejeva) pa si predstavljamo bolj starikavo, odurno in grdo; v igri bi morala njena zvitozvit priti do večjega izraza. Pevska partija pa ni lahka in to je bil tudi najbrže vzrok, da je pevka močno visela na taktirki dirigentovi. V sceni pri pečnici, ko Janko in Metka porineta coprnico v ogenj, bi se naj te procedure izvršile z večjo drastičnostjo, sicer dobi nepoučen gledalec še utis, da leze večša iz lastnega nagiba v peč. Možiček peščeniček (gdč. Savinova) in možiček rosnik (gdč. Lučbejeva) sta bile v teh manjših vlogah prav dobre. Ženski zbor na koncu tretje slike je bil pevsko in igralsko na svojem mestu. Istotako je orkester rešil svojo nelahko nalogo prav zadovoljivo. Oprema je bila primerna, skupina angeljev ter njihov nastop pa lepo zasnovan in učinkovit. Tudi svetlobni efekti so prišli vselej do prave veljave. Režiserju g. Rasbergerju moramo izreči posebno častitko. — Zabeležiti je torej spet lep uspeh. Hvaležno občinstvo — ki sicer ni posebno radodarno z aplavzom — topot ni štedilo z odobravanjem; solisti, dirigent in režiser so bili poklicani ponovno pred zastor. G. operni ravnatelj Mitrovič je dirigiral s priznanim bravuro in eleganco. Veseli se lahko doseženega uspeha. Obisk premijere je bil tudi prav zadovoljiv. — V nedeljo se je ob 17. uri vršila prva repriza, o kateri ni poročati bistveno novega. Samo ene splošne opazke ne smemo zamolčati. Da pri popoldanskih predstavah, kjer je — kakor topot — navzočih mnogo otrok, ni iste discipline, kakor bi bilo želeto, je uvidevno. Pa tudi ta stvar ima konečno svoje meje. Z oziroma na druge posetnike vendar ne kaže pošiljati v gledališče kašljajočih otrok ter dece, ki je ravnokar še zlezla iz zibelke. Kakor da bi imel tak otrok kaj od te predstave; to dokazuje tudi že sam s tem, da kriči in konečno — zaspi. Proizvajanje pa pri tem trpi ravno tako, kakor trpe poslušalci. Tukaj bo torej treba temeljite remedure.

H. D.

Obiskajte

mestni muzej

v Cankarjevi ulici. Odprt vsako nedeljo od 10.—12. ure. Vstopnina 1 dinar.

Pomagajte širiti šolski tisk!

Mariborske vesti.

Maribor 15. januarja 1924

ZA NAŠE NARODNO GLEDALIŠČE.

Enketa 14. januarja 1924.

Za v pondeljek 14. tm. zvečer je sklical mariborski g. župan enketo zastopnikov mariborskih političnih, gospodarskih in kulturnih organizacij o usodi našega narodnega gledališča, ki je radi premalo državne podpore v krizi in pred katastrofo. Da je v našem občinstvu veliko zanimanja za ta naš najvišji kulturni zavod, je dokazala sijajna udeležba. Mestna posvetovalnica je bila polna zastopnikov vseh slojev mariborskega prebivalstva. Videli smo tudi velikega župana g. dr. Ploja kot zastopnika vlade, zastopstvo oficirskega zbora, narodne poslance itd. V otvoritvenem govoru je g. župan to razveseljivo udeležbo tudi z zadoščenjem povdaril.

Uvodoma je g. župan podal sliko razvoja našega narodnega gledališča iz za pretrata, njega prehod v upravo države kot državno oblastno gledališče, iz česar izhaja tudi moralna dolžnost države, da ga zadostno podpira. Konstatiral je, da se izmed činitelj, ki pridejo v poštev kot podporniki gledališča, zavodstva svoje dolžnosti dva činitelja: občinstvo in mestna občina, ne pa tudi tretji činitelj: država.

Navajal je številke svot, s katerimi podpira država druga državna in oblastna gledališča in iz katerih izhaja, da ima edino mariborsko gledališče v državi mačeho, kajti dočim dobijo druga drž. oblastna gledališča najmanj po 700 tisoč do 1.200.000 D. dobi naše 200 tisoč. Ali se je zgodilo to pomotoma ali namenoma, je za nas vseeno. Gotovo je, da bi naše gledališče pri stalnem naraščanju stroškov in draginji, tudi če bi dobilo letno podporo v dozdajnem iznosu 500 tisoč D. bilo mesečno pasivno za 20 tisoč D. Saj so se po naročilu iz Beograda celo zvišali stroški za vojaško godbo.

Maribor pa je treba obravnavati zlasti s stališča njegove nacionalne eksponiranosti ob meji, kjer smo v stiku z drugorodno kulturo, in ima torej ta naš kulturni zavod obenem velik državni pomen, ker mora reprezentirati državno kulturno stopnjo napram sosedom. Temveč je moralna obveza države na taki točki. Ako ne more vzdržati iz lastnih sredstev gledališča nacionalno homogeni Beograd ali gospodarsko in kulturno visoko razviti Zagreb, kako naj vzdrži to Maribor, ki je še globoko pomešan s tujerodnim elementom?

Mariborsko občinstvo stori povprečno svojo dolžnost napram gledališču. Frekvenca (povprečno 400 obiskovalcev pri predstavi) dokazuje visoko kulturno njegovo zrelost. Res je sicer, da se zlasti premožnejši sloji tega še ne zavedajo, ker ima gledališče stalnih abonementov za leže med industriji komaj 2, med bančnimi zavodi 5, med odvetniki 5, med zdravniki 2, med oficirji 1, med gostilničarji in kavarnarji 3, med inženirji 1, med trgovci 5, med cariniki 2. Res pa je dalje, da predvsem uradništvo, ki je najslabše plačano, tvori glavni kontingent obiskovalcev.

Mestna občina stori po svojih finančnih močeh v polni meri svojo dolžnost in je dala v l. 1921 podpore krog 10.000 D, l. 1922 zavsem krog 17.000 D, v l. 1923 zavsem krog 100.000 D in za l. 1924 je v proračunu samo redne podpore 75.000 D.

Upravnik gledališča g. dr. Brenčič je še dopolnil županova izvajanja z novimi konkretnimi podatki. Predlaga, da se sestavi spomenica ali peticija, ki jo naj izroči posebna deputacija vladi in poslanskim klubom. Katastrofa se mora preprečiti, ker bi bilo ukinitje nar. gledališča v Mariboru narodni in kulturni škandal, na drugi strani pa velik socialni udarec za 50 in več rodbin igralcev, ki bi se jih enostavno vrglo na cesto.

Razvila se je debata, v katero so poslegli gg. Tepavac v imenu igralcev, dr. Kukovec, ki je stvarno pojasnil položaj, Žebot, Vesenjaj, zastopniki Oficrskega doma, Petejan in drugi.

Župan prečita peticijo, ki se jo naj dostavi kompetentnim činiteljem. V urhu redakcije peticije se je izvolil

poseben odbor, v katerem so gg. župan, dr. Škapin, Žebot in podpolk. Kopčević. Ker pa je treba, da se potom propagande dvigne interes mariborskega občinstva za gledališče še na višjo stopnjo, zlasti med gospodarsko boljše situiranimi krogi, se je izvolil še poseben propagandni odbor, v katerem so gg.: Ferdo Pinter, Iv. Kejžar, Gjurjo Džamonja, prof. Prijatelj, prof. Fava in major Kovačič.

Ne dvomimo, da bo ob primerni energiji ta na dve strani razpredeljena akcija dosegla tudi uspeh. Naše narod. gledališče se mora vzdržati za vsako ceno!

—□—

III. CARINSKA KONFERENCA V MARIBORU.

V prostorih državne trgovske šole na Zrinjskem trgu se je vršila v pondeljek zvečer III. carinska konferenca. Kljub ponovnemu opozorilu potom časopisja ni bilo na konferenco niti enega trgovca ali obrtnika. Gospodarske kroge iz Maribora je zastopal en samec: spediter. Udeležili se konference niso niti oni, ki so stavili razna vprašanja. To je zopet nov dokaz, da je med gospodarskimi krogi samimi premalo zanimanja za tako važna gospodarska vprašanja, kakor so carinske zadeve, dasi ravno iz teh krogov prihajajo dan za dnem najostrejšje kritike carinarnice in carinskega postopanja.

Po čitanju zapisnika zadnje konference je bil prečitan zapisnik o sestanku zastopnikov carinskega uradništva in trgovskega gremija, na katerem se je izravnal spor, ki je nastal radi znanih očitkov predsednika trgovskega gremija na prvi konferenci.

Ker rešenje došlih vprašanj brez prisotnosti zainteresiranih gospodarskih krogov ni imelo smisla, je predsednik konference zaključil. Prihodnja konferenca bo pravočasno objavljena in je upati takrat s strani gospodarskih krogov večjega zanimanja.

—□—

m Seja pripravljalnega odbora Českoslovaško-jugoslovanske lige se vrši v četrtek dne 17. tm. ob 20. uri v Grajski kleti. Udeležijo naj se je tudi oni, ki so predstirani za nov odbor. Zaradi bližine občnega zbora je seja važna in udeležba obvezna. Ker pa so nekateri odborniki nujno zaposleni, prosimo točnega prihoda, da bo lahko seja ob 21. uri zaključena.

m Na naslov gospodarskih podjetij! V Mariboru je 70%-ni invalid, bivši koroški dobrovoljec, ki je bil kot invalid pri železnici reduciran in je z ženo in tremi malimi otroci izročen bedi, prosi za kakršnokoli začasno službo v kakem gospodarskem podjetju. V vojni je izgubil desno oko, a je drugače sposoben za delo. Prosimo, da se event. ponudbe naslovijo pod »70%-ni invalid« na uradništvo »Taborac«.

m Jugoslovanski Matici v Mariboru. Prejeli smo: Mnogokrat sem hodil v Maribor, da izročim Jugoslovanski Matici letnino več udov za leto 1923, a pisarna je bila vselej zatvorjena. Razglasa nikjer nobenega. Matica naj blagovoli na durih svoje pisarne nalepiti razglas, kedaj uraduje. Osebna izročitev zneska je neizogibno potrebna. — Jug. Matice krajni blagajnik iz okolice.

m Orjuna. Člani se opozarjajo, da je dobila organizacija nove jako lepe značke, ki se dobe pri blagajniku in v tajništvu, ki posluje v Čitalnici Narodnega doma v pondeljek in sredo od 19. do 20. ure.

m Klub Čechů v Mariboru je imel minuli teden svoj redni občni zbor. — Predsednikom je bil ponovno izvoljen urar g. Franjo Bureš, podpredsednikom pa g. Fischer, ravnatelj tekstilne tovarne Doctor in drug.

m Kaj je z Götzovo dvorano? Na splošno želijo je trdka Götz v sled znane bombažne atentata poškodovano dvorano zopet popraviti in bi bilo samo še treba, da oblast dvorano pregleda in ugotovi njeno stanje z ozirom na splošne gradbene in varnostne predpise. Pri tem pa so baže strokovnjaki zapazili na stropu tako strahovite razpoke, da bo treba postaviti ogromen oder po vsej dvorani, da bodo mogli od blizu pregle-

dati te razpoke. Pa tudi to bi končno ne bila še tako velika ovira, če bi pristojne oblasti vedele, kdo naj izvrši uradni pregled. Mestni magistrat pravi, da je to dolžnost okrajnega glavarstva, okr. glavarstvo pa se tega brani, češ, to leži v mestu in spada pod kompetenco magistrata. Sveti Birokracij bo tu zopet enkrat v polni meri prišel na svoj račun Mariborčani pa ob številne nameravane plese in druge prireditve.

m Tatvine žarnice so v zadnjem času v Mariboru na dnevnem redu. Zlasti se pritožujejo gostilničarji, da jim neznani zlikovci kradejo žarnice na dvoriščih pri hodnikih, pa tudi po privatnih hišah je bilo izvršenih že več takih tatvin.

m Tedenski izkaz o nalezljivih boleznih v mestnem okolišu mariborskem od 6.—12. jan. tl.: Škrlatinka: ostalo 10, nova 2, ozdrav. 2, ostane 10; norice: ostal 1, nov 1, ostaneta 2.

m Grajska klet. Sreda 16. januarja koncert nar. žel. društva »Drava«. — Začetek ob 20. uri. Vstopnina 3 D.

m Švelceve pustolovščine v Mariboru. Znani pustolovec Švelc, ki tvori baš te dni senzacijo Ljubljane, je tudi v Mariboru zapustil par »prijetnih« spominov, ki so se osvežili še le sedaj, ko je dospela vest o njegovi aretaciji. Septembra meseca je prišel v Maribor ter se nastanil kot medicince Osterman pri neki stranki na Koroščevi cesti. Živel je zelo razkošno, sprejemal obiske neke svoje »tete«, ki se je pozneje izkazala kot poročena gospa, ter čez par tednov brez sledu izginil. Ostal je seveda na dolgu stanovanje in hrano. Dolg pa je velikodušno poravnala »teta«. Dne 30. decembra il. je prišel v stanovanje strokovnega učitelja Poljanca ter vprašal tam za stanovanje nekega Olupa, ki je prej tam stanoval. Ko je zvedel za njegovo sedanji naslov, je odšel tja, se predstavil kot medicince Vlado Pavlovčič ter zahteval od služkinje, naj mu izroči gospodov dežni plašč in športno čepico. Služkinja je, nič hudega sluteč, zahtevano stvari izročila, zlasti še, ko ji je izročil na to ime se glasečo vizitko v dokaz, da nima nikakih slabih namenov in da res prihaja po napotilu g. Olupa. Seveda se je pozneje izkazalo, da je naselja goljufu. Za njegovo pravo ime pa so v Mariboru doznali na podlagi neke njegove slike, ki jo je poklonil nekemu svojemu prijatelju. Na sliki je podpisal z visokodonečim imenom Hary Laird.

m Iz policijske kronike. Nekemu Petru Babudru na Tržaški cesti 20 so v noči od 11. na 12. tm. izginile iz stanovanja 300 D vredne gosli z lokom, v temnordeči vrečici. Kakor se je pozneje ugotovilo, je izvršil tudi to tatvino znani Potočnik, ki je pobegnil preko strehe s policijskega komisarijata. Hotel jih je ravno prodati v kavarni Frankopan, ko je bil zopet aretiran.

m Knjige, leposlovne in znanstvene, literarne vrednosti, v vseh jezikih. kupuje po najvišjih cenah vedno »Ljudska knjižnica« v Mariboru, Narodni dom L.

Narodno gledališče.

REPertoire:

Torek, 15. jan. »Namišljen bolnik«, Ab. C.

Sreda, 16. jan. »Janko in Metka«, A.

Četrtek, 17. jan. »Onstran življenja«, B.

Petek, 18. jan. »Lumpacij-vagabund«, Ab. E.

Sobota, 19. jan. »Janko in Metka«, D.

Sokolstvo.

Občni zbor Sokolskega društva v Mariboru.

V nedeljo 13. jan. se je vršil v Mali dvorani Narodnega doma ob mnogobrojni udeležbi članstva 14. redni občni zbor sokolskega društva v Mariboru. — Potekel je v onem enodušnem in resno burnem razpoloženju kot se spodobi za tako odlično in mogočno organizacijo. Bil je verna slika sokolskega dela in stremljenja.

Ob pol 10. je otvoril občni zbor br. podstarosta dr. Boštjančič. Ozrl se je

nazaj v preteklo poslovno leto, polno vztrajnega in trdega dela, pa tudi polno uspehov in napredka. Med najlepše njegove postavke mora pač šteti delovanje gradbenega odseka, ki je ustvaril trden temelj fondu za zgradbo Sokolskega doma v Mariboru. A tudi težke in skoraž nenadomestljive izgube ima zaznamovati društvo v tem letu. Preminul je njegov dolgoletni prvi voditelj, starosta br. dr. Sernec. Spoštljivo se je poklonil občni zbor spomenu velikega pokojnika. Težko pa je zadela smrtna kosa tudi društvene odseke. Pragerskemu je vzela br. Gerbiča, Jarenimi br. Skrbinaška, Smarjeti br. Jarca, same najboljše delavce.

Poročilu podstaroste so sledila poročila ostalih funkcionarjev, iz katerih omenimo samo nekaj najvažnejših podatkov. Imenom vaditeljskega zbora je poročal vrli in priljubljeni načelnik br. Naglič, ki je zastavil vse svoje sile in ves svoj idealizem za sokolsko stvar. Glavno težišče društvenega dela je bilo v sokolski telovadbi, telesni vzgoji članstva in naraščaja. Društvo je v tem pogledu vidno napredovalo. Mladi in ambiciozni delavci so zanesli v sokolsko telovadnico novo življenje, ki se kaže na znotraj v visokem odstotku aktivnih telovadcev, na zunan pa se izraža v krasnih akademijah in javnih nastopih. Mariborsko sokolsko društvo je sodelovalo pri vseh sokolskih prireditvah širom mariborske župe in povsod priložilo odločilen del svojega dela. V župni tekmi je odneslo večino prvih mest. — Društvo je šlo v letu 1923 807 rednih članov, od katerih je telovadilo 140—160 članov. Skoraj se dohodke svojih prireditvev je obrnilo društvo za gradbeni fond, tako da je društvo ostalo navezano skoraj le na članarino. Kljub temu pa je ostalo visoko aktivno po zaslugi pridnega in požrtvovalnega blagajnika br. Hallerja. Plodonosno je bilo delo v odsekih. Vsem prednjači gradbeni odsek, ki je pod vodstvom neumornega br. Majerja s prireditvami, nabiralniki, plačilnimi listki itd. zbral nad 100.000 D za zgradbo Sokolskega doma v Mariboru. Prosvetni odsek br. Pireca je občutil pomankanje primernih prostorov, vendar pa je v lepem razmahu. Izredno agilnost je pokazal glasbeni odsek, ki je dobil v br. Sušteršiču izvrstnega in požrtvovalnega načelnika. Pomagal mu je dijaški orkester.

Veselični odsek pod predsedstvom br. dr. Toplaka je aranžiral več moralno in gmotno dobro uspešnih prireditvev (maškera, plesno šolo). Kolo jahačev to leto ni tako intenzivno delalo kot prej, vendar pa so se izgladile trzavice in se mu obeta najlepši prospeh. Predlog preglednikov računov za podelitev absolutorije je bil soglasno sprejet. Končno sta poročala zastopnika odsekov v Jarenimi in Pragerskem, ki sta izgubila oba svoja najboljša delavca, vendar se pa razvijata v najlepšem poletu. Poročilo sta bili vzeti z živahnim odobravanjem na znanje.

Sledile so volitve. Za starosta je bil izvoljen soglasno br. dr. Toplak, za podpredsednika br. dr. Boštjančič. Prideljen jima je številen upravni odbor in načelniki odsekov. Burno pozdravljen je zavzel mesto novoizvoljeni starosta br. dr. Toplak. V krasnem nagovoru je razvil svoj program za bodoče sokolsko delo. Mnogo je ledine v srcih in dušah, premalo delavcev, ki bi rahljali to ledino. Zato jih kliče in vabi na delo. Biti hoče dober starosta vsem brez izjeme. Zato hoče odkrušiti vsako ostrino nasprotujočih si stremljenj; struje naj tečejo vsaj sporedno, če se že ne morejo pretakati v eni struji. Politika se ne sme zanašati v društvo. V dvoboju naziranj bo iskal vezi, ki spajajo, ne pa razdružujejo. Najvišje geslo mu pa bo: z zdravim telesom in v njem zdravim duhom služiti procvitu naroda v njegovem najsmelejšem poletu.

Občni zbor je zopet potrdil dosedanja načelnika brata Nagliča in dosedanje načelnice sestro Nabrgojevo. Obstoječi odseki ostanejo neizpremenjeni. Za načelnika prosvetnega odseka je bil izvoljen z dolgotrajnim aplavzom br. dr. Kovačič, veselični odsek je prevzel br. Roglič. Članarina se zviša na 30 D letno, ustanovnina na 500 D. — Med slučainostmi je razvil br. Naglič v imenu

raditeljskega zbora globoko zamišljen referat o ustanovitvi novih odsekov: mladinskega, zdravstvenega, propagandnega itd., ki naj bi poglobili idejno sokolsko delo in pritegnili čim največ delavcev za sokolsko stvar. Predlog je bil enodušno sprejet, debata o njem je bila obširna in se je morala nadaljevati v popoldanskih urah. Največ pozornosti se je posvečalo mladinskemu odseku, kjer si naj Sokol gradi svoje zdrave temelje. Podrobna izvedba se prepušča novemu upravnemu odboru. Ob mraku so se razšli sokolski delavci s trdno voljo, da zagrabiijo resno in vztrajno za društveno delo, ki so se mu postavili novi vidiki.

Objave.

§ Pevski zbor Glasbene Matice nam javlja, da se vrši njegov koncert, ki je bil prvotno namenjen na 15. jan., neprekljeno v sredo dne 6. februarja 1924. Namenoma ga priredi Glasbena Matica v sredo, da se ga vsak lahko udeleži, ki je v svojem društvu zadržan v soboto ali v nedeljo. Tudi okoličanom se menda s tem dnevom najbolj ustreže, ker je drug dan četrtek, ko največ ljudstva iz okolice prihaja v mesto in je tudi učiteljstvo prosto šole. Pela se bo tudi »V pepelnici noči in sploh cel program, kakor je bil že splošno določen. Vršil se bo v Götzovi dvorani, ki nam je od ravnateljstva zagotovljena. Natančnejša in potrebna pojasnila k nekaterim točkam se objavijo po listih pravočasno.

§ Zdravniško društvo v Mariboru ima prihodnjo odborovo sejo v petek dne 18. januarja 1924 ob 18. uri zvečer v kolodvorski restavraciji v Mariboru.

§ Gospodinjski koledar za 1. 1924 se dobiva v pisarni Jugoslovenske Matice, Sodna ulica 32, ob uradnih urah, tj. vsak dan od pol 16. do 17. ure ter pri predsedniku g. prof. Ribariču, Tattenbachova ul. 17. II., vsak čas.

§ Dramatični odsek Oriune v Mariboru. Prihodnji sestanek se vrši v torek 15. jan. ob 20. uri v čitalnici Narodnega doma. Do takrat se mora vsak član (članica), ki hoče sodelovati, naučiti kako

pesmi ali kak drug sestavek, katerega bo recital. Pozivamo članstvo da se z vne-mo loti dela in priklasi k dramatičnemu odseku. Predsedstvo.

§ Klub kolesarjev in motociklistov »Perun« pozivlja vse svoje članstvo, da se udeleži sestanka v sredo 16. tm. ob 20. uri zvečer v klubovi sobi Narodnega doma. Na dnevnem redu so tekoče zadeve in razgovor radi običnega zbora Polnoštevila udeležba dolžnost! — Tajnik.

Filatelisti. Vsak četrtek ob 20. uri sestanek v gostilni Novosel, Rotovžki trg št. 8.

§ Jugoslovansko napredno akademsko društvo »Jadrana« priredi IV. slovanski večer z akademijo in plesom pod pokroviteljstvom ge. dr. Žerjavove, ge. dr. Brezgarjeve, ge. dr. Platnerjeve in častnega damskega komiteja s sodelovanjem slovanskih društev dne 19. jan. tl. v gornjih prostorih Narodnega doma. Čisti dobiček je namenjen opremljenju »Naprednega dijaškega doma«.

Film.

Mestni kino. »Fattyjevi milijoni«, veseloigra v 5 činih. v glavni vlogi Fatty Arbuckle, poleg dveh veseloiger enodejank se predvaja v torek, sredo in četrtek.

Sport.

§ POLNP. Sestanek vseh klubov mariborskega področja se preloži na nedeljo 20. januarja ob 11. uri v zadnjo sobo hotela »Pri zamorecu«, tako da se omogoči poset tudi SK Ptuj in gg., ki so navezani na železniške zveze. Svrha sestanka: volitev novega PO. Udeležba vseh klubov brez izjeme nujna in obvezna.

Tujci v Mariboru

Novo prijavljeni v hotelih in prenočiščih dne 14. januarja 1924.

Hotel »Meran«:

Gröbel Ignac, trgovec, Warezy. Kven Maka, zastopnik, Gradea. Auspitz David, trgovec, Za-

greb. Klein Artur, trgovec, Winterberg. Katzer Loc, trgovec, Nikolsburg. Herzl Josip, profesor, Gradea. Wagner Lotar, trgovec, Hirschberg. Stern Leonidas, poisk, Novi sad. Lubsch Ivan, uradnik, Dunaj. Ladstätter Andrej, potnik, Dunaj. Kundič Rade, trgovec, Kastav. Skalla Franc, trgovec, Nabrežina. Reich H., trgovec, Murska Sobota. Lukič Josip, Marzini. Solire Erik, tovarnar, Metacano. Kruger Ernst inženir, Pilzen. Weinberg Henrik, tovarnar, Dunaj. Engel-man Jurij, trgovec, Braun Filip, tovarnar, Dunaj. Danon Mesco, potnik, Zagreb.

Hotel »Črni orek«.

Verbančič Josip, oskrbnik, Vitan. Mogilewski Aleks, inženir, Kiev. Krampolka Karl, poslovodja, Prica, Osam Franjo, trgovec, Sv. Jurij.

Hotel »Pri zamorecu«.

Čeh Alojz, trg. pomočnik, Celje. Duk Sig-mund, trgovec, Sambor. Ivković Jakob, trgovec, Vinkovci. Weissberg Bernat, potnik, Budimpešta. Kotanič, pukovnik. Kragujevac, Hribar Marija, zasebnica, Rusija. Frangeš Franjo, ravnatelj, Sušak. Moravec Adolf, potnik, Pilsberg. Pollak

Emil, trgovec, Dažice. Kostić Jovan, kontrolor, Osijek. Znidarič Juraj, zasebnik, Nedelišće.

Gostilna »Pri grozdu«.

Emani Mara, zasebnica, Gradea. Helfgott Sigfried, zastopnik, Dunaj. Peklar Josip, sobar, Ihova. Šabec Alojz, uradnik, Ljubljana. Murk Ivan, trgov. pomočnik, Garešnica. Skralovnik Lina, zasebnica, Sv. Lovrenc. Pongratz Karl, književnik, Zagreb. Vollgruber Edvard, trgovec, Maribor.

Hotel »Kosovo«.

Ličen Dimitrij, tehn. uradnik, Rihemberk.

Gostilna »Pri Jelenu«.

Lippa Ivan, mehanik, Lendava.

Listnica uredništva.

Vse cenj. dopisnike opozarjamo po-novno, da romajo vsi dopisi brez podpis in natančnega naslova dopisnika brez iz-jeme v koš.

Mala oznanila.

Pohištvo

lastnih izdelkov za spalne in je-dilne sobe najceneje v zalogi Šercer in drug, Vetrinjska ul. 2, 106

Kontoristinjo, zmerno sloven-sčine, srbohrvaščine, nemščine in stenografije, eventualno za četnico, ki je dovršila najmanj dvorazredno trgovsko šolo, sprejme takoj električno pod-jetie. Ponudbe z navedbo do-sedanjega službovanja in do-vršenih šol, starosti, zahteva-ne plače na »Poštni predal št. 3« v Celju. 97 2-2

Stanovanje, obstoječe iz kuhinje, 2 sob. sobe za služkinjo in pritlikinami bi takoj zame-njal za večje stanovanje. Zgla-siti se N. Pirjakoviču. Spedi-terju, Aleksandrova cesta 25, I. nadstropje, telefon št. 231. 93 2-2

Meblovana soba za enega ali dva gospoda s hrano ali brez hrane se v Principovi ulici št. 1, vrata 1, odda. 102

Na prodaj neva mehka spalni-ca, hrastovo poharvana, kom-pletna Din 2500.—. Aleksan-drova cesta št. 203, mizarstvo. 86 2-2

Iščete se večji

skladiščni prostori

s porabe dvorišča, v najem. Po-nudbe se naj stavijo pod »Trgo-vina s pridelki« na administra-cijo tega lista. 94 2-2

Pristopajte
k Jugoslovenski
Matici.

Izšel je ročni

Zemljevid slov. ozemlja

v merilu 1:600.000, priredil ravnatelj učiteljskega Matija Pirc, risal učitelj Slavoj Dimnik, tisk, itografija in založba Mariborske tiskarne d. d. Ma-ribor. Zemljevid je izvršen v štirih barvah in obsega se ozemlje, na katerem bivajo Slovenci, ter je na menjen predvsem šolski mladini. Cena Din 10.—

Naročuje se pri

Mariborski tiskarni d. d.

D. S. Merežkovski:

Julijan Odpadnik.

(Dalje.)

(27)

Gal je občutil neskončno utrujenost in onemoglost. Zapri je oči in opazil, da ga je Skudilova roka objemala poljin-bolj nežno. Zazdelo se mu je, da je bilo vse le grda sanja.

Ustavili so se v bližini trdnjave Pulj v Istri, na obali Jadranskega morja. Prav v istem mestu se je pred nekaj leti primeril krvav zločin — umor mladega junaka Krispa, sina Konstantina Veli-kega.

Majhno mestce je bilo dolgočasno za-kotje; naseljevalo ga je zgolj vojaštvo. Dolge vojašnice so bile sezidane v pu-ščobnem slogu Dioklecijanovih časov. Na strehah je ležal sneg; po praznih ulicah je tutil veter, za hišami pa se je preme-tavalo šumno morje.

Gala so odvedli v eno izmed vojašnic. Posadili so ga nasproti oknu, da mu je močna zimska svetloba padala baš v oči. Nato se je pričelo zasliševanje. Čast-na naloga je bila poverjena najizkušne-jšemu carskemu vohunu Evzebiju, maj-hnemu, dobrodušnemu starcu, čigar glas je bil tih in sladak kakor glas izpovedni-kov in ki si je neprestano mecal ozeble roke. Gal je čutil smrtno utrujenost; po-vedal je vse kar je Evzebija zanimalo, le pri besedi »veleizdajac« je pobledel in planil po koncu:

— Nisem, nisem! — je brbljal glu-po in onemoglo. — Konstantina je, vsega je ona kriva. Brez nje bi ne storil ničesar. Ona je zahtevala smrt Teofila, Domici-jana, Klemacija, Moncija in drugih. Bog mi je priča, da nisem jaz... Ona mi je vse zamolčala. Še vedel nisem...

Evzebij ga je premeril s tihim nasme-hom: — Dobro, — je dejal, — sporočim carju, da je vse zakrivila njegova lastna sestra, soproga bivšega Cezarja. Zasliševanje je končano. — Odpeljite ga, — je ukazal legijonarjem.

Kmalu nato je car Konstancij poslal smrtno obsodbo. V Galovi izjavi, češ, da je umorstvom v Antiohiji kriva carje-va sestra Konstancija, je Konstancij vi-deval osebno žalitev.

Ko so Galu prebrali obsodbo, je po-bliskovo izgubil zavest in se vzgrudil v roke svojih čuvajev. Nesrečnež se je na-dejal do zadnjega trenutka, da pride carje-va pomilostitev. Še tačas se je tolažil z upom, da bodo odložili izvršitev kazni za nekaj dni, morda le za nekoliko ur. Hotel se je pripraviti na smrt. Prihajale pa so vesti, da so se uprli vojaki teban-ske legije in da govore o osvoboditvi Ce-zarja Gala. Zategadelj so ga takoj od-vedli na morišče.

Bilo je zgodnje jutro. Čez noč je zapa-del sneg in pokrtil črno, lepljivo blato. Tod so se lesketali mrtvi solnčni žarki; njih odsev se je hladno bleščal na sveže pobeljenih vojašniških stenah.

Vojakom niso zaupali; vedeli so, da ga ljubijo in da imajo sočutje do njegove usode. Krvniški posel so poverili mesar-ju, ki se je svojpot že uril na puljskem trgu z glavami istrskih tatov in tolova-jev. Barbar ni umel sukati rimskega me-ča, zato si je prinesel široko sekuro, ki mu rabila pri ubijanju svinj in telet. Mesar je bil slovanskega rodu; obraz mu je bil dokaj lep, a top in dremav. Nič mu niso povedali, da je obsojenec — Cezar, pa je mislil, da ima pred sabo nepopravljivega tatu.

Gal je postal pred smrtjo miren in blag. Smejal se je neumno in je dovolil, da so delali z njim, kar se jim je zljubi-lo. Zdelo se mu je, da je majhen otrok: tako se je tudi v otroških letih jokal in branil, ko so ga siloma potiskali v vro-čo kopelj in umivali; naposled se je zmeraj udal, ker je nvidel, da je kopelj prijetna.

Ko pa je uzrl mesarja, ki je vrtel na mokrem brusu široko sekirino ostrico, je začel drgetati po vsem životu.

Odvedli so ga v sosedno sobo; ondi je brivec obril prav do gola mehke, zla-

te kodre, ki so bili nekoč mlademu Ce-zarju penos in lepota. Na povratku iz brivčeve sobe so se mu oči za trenutek srečale s pogledi tribuna Skudile. Kakor bi trenil je Cezar padel na kolena in začel molodovati svojega najljubejšega sovražnika:

— Reši me, Skudilo! Lahko me rešiš! Nocoj ponoči sem dobil pismo od voja-kov tebanške legije. Dopusti, da jim re-čem le eno besedo, pa me osvobode. V zakladnici mizijskega templja imam skritih trideset talentov. Nihče ne ve zanje. Tebi jih podarim in še kaj na vrh. Vojaki me ljubijo... Napravim te za svojega prijatelja, brata, sovladarja, Cezarja!...

Tako ga je obvladala blazna nadeja, da je objel tribunova kolena. In še tisti hip je Skudilo občutil na roki dotik Ga-lovih ust. Tribuna je streslo. Molče je odmaknil roko in mu smehljaje pogle-dal v obraz.

Gal se je moral sleči. Najprej se je branil sezuti sandale; imel je umazane noge. Ko se je slekel skoraj do nagega, mu je začel mesar vezati roke za hrbet, kakor je delal pri navadnih zločincih. Skudilo mu je hotel pomoči. Ko pa je Gal občutil, da so se ga dotaknili nje-govi prsti, je postal besen: izruval se je iz krvnikovih rok, prijel oberočki tri-buna za grlo in ga začel daviti; nag in visok je bil podoben mladi, močni in strahotni zver. Prijeli so ga od zadaj, iztrgali tribuna, Gala pa zvezali za roke in noge.

V tem hipu so zahrumeli z vojašniškega dvorišča vzkliki tebanških legijo-narjev: »Živel Cezar Gall«

Morilec so se podvizali. Prinesli so velik leseni panj. Gala so posadili na kolena. Barbalion, Bajnobades in Apo-dem so ga držali za roke, noge in hrbet. Skudilo mu je potisnil glavo k panju. Na bledih ustah mu je igral pohoten smehljaj: na vso moč in oberočki je pritiskal glavo k panju, vedoč, da se ne more več zoperstavljati; pod prsti, ki so

trepetali od naslade, je občutil gladko, komaj obrto kožo, ki je bila še vlažna od mila. Vzhričeno je zrl mesnati, mehki tilnik, čigar polt je bila bela kakor de-kliška.

Mesar ni bil več krvnik. Ko je spu-stil sekuro, se je jedva dotaknil tilnika in je udaril mimo. Nato je dvignil seki-ro v drugič. Skudilo je zakričal:

— Ne tako! Bolj na desno! Drži gla-vo bolj desno!

Gal je vztrepetal in zavpil od groze. Glas mu je bil zategnjen in nečloveč-ški, kakor glas bika v klavnici, ki ga niso zadeli koj s prvim zamahom.

Krik uporniških vojakov je postajal vse bližji in jasnejši:

— Živel Cezar Gall!

Mesar je dvignil sekuro in udaril. Vroči curek krvi je obrizgnil Skudilovo roko.

Glava je padla in udarila ob kameni pod.

Tačas so se hrupno vsuli v sobo le-gionarji.

Barbalion, Apoden in tribun ščito-noša so jadrno smuknili skozi druga vrata.

Krvnik je bil ves osupel. Skudilo je imel še toliko časa, da mu je šepnel, naj odnese glavo usmrčenega cesarja; tako bo legijonarjem zamočeno, čegavo ja truplo, sicer bi raztrgali poveljnika na kose.

— Torej ni bil tat? — je zarobantil krvnik osuplo.

Ni bilo baš lahko, ponesti gladko o-brito cesarsko glavo. Najprej jo je stis-nil pod pazduho. To pa se mu je videlo neprimerno. Vtaknil je tedaj v usta me-snati prst in ga zavil za čeljust. Tako je odnesel glavo, ki ji je bilo treba nekoč le migniti, pa se je sklonilo stotero člo-veških glav.

Ko je Julijan izvedel za bratovo smrt, je pomislil: »Zdaj je vrsta na me-ni«

(Dalje prihodnjik.)